

Fredag 4. oktober 1996

Aftenposten KULTUR • SPORT

EGIL ULATEIG I NY BOK

-Hjemmefronten likviderte 200

Hjemmefronten likviderte tre ganger så mange mulige angivere som de offisielle tallene viser, ifølge ny bok.

ODD INGE SKJÆVESLAND

Det skal også ha forekommet sjalusidrap og voldtekt, skriver journalist og forfatter Egil Ulateig i sin nye bok. Den kommer etter planen i november på Tidens forlag.

Hverken forfatteren eller forlaget vil kommentere innholdet i boken, men etter det Aftenposten erfarer mener Ulateig at Hjemmefronten likviderte cirka 200 nordmenn som de mistenkte eller regnet med var angivere for tyskerne. Det offisielle tallet er 65.

Personlig hevnmotiv

Likvidasjonene skal i flere tilfeller ha vært blandet opp med personlige hevnmotiver. Ulateig mener at det til og med forekom sjalusidrap. I statspolitiets arkiv skal han ha funnet dokumentasjon på tilfeller av at minst en kvinne som er tatt av dage bærer tegn på seksuell mishandling. Ulateigs bok avdekker en større grad av voldsbruk i motstandsbevegelsen enn det som tidligere har vært kjent.

Sakene er imidlertid ikke blitt etterforsket etter krigen. Ulateig mener årsaken er at Milorg-leder Jens Chr. Hauge og andre i Hjemmefrontens ledelse la lokk

på det. Formelt var det riksadvokaten som besluttet at det ikke skulle igangsettes etterforskning eller utferdiges tiltaler.

La lokk

Ulateig antyder i boken at Jens Chr. Hauge fikk påtalemyndigheten til å legge det formelle lokket på etterforskningen. Hjemmefrontens ledelse forutsatte at de som var med på slike aksjoner, skulle skånes for offentlighet og rettslige undersøkelser. Likvidasjonene ble ansett som legitime krigshandlinger. Ulateig kritiserer den nå 81 år gamle Hauges taushet.

Etter det Aftenposten forstår, avdekker Ulateig at det var mye frustrasjon i Hjemmefronten, og at flere av dens medlemmer var løsere på avtrekkeren enn det tradisjonelle bildet av de sindige menn i vindjakker gir inntrykk av.

Etter krigen ville overlege Johan Scharffenberg, som var en stor inspirator for den sivile motstandsbevegelsen, ha full åpenhet og rettslig etterforskning av disse sakene. Han talte imidlertid for døde ører.

Dansk åpenhet

I Danmark har det derimot vært større åpenhet om likvidasjoner begått av motstandsbevegelsen. Det er ført offisiell statistikk som viser at den danske hjemmefronten likviderte nærmere 400 landsmenn, som man mente ga opplysninger til tys-

AVDEKKER: Journalist Egil Ulateig mener at Hjemmefront-likvidasjoner skal ha vært blandet med personlige hevnmotiver. Foto: GISLE ODSTAD

kerne. I Norge har historikere undret seg over at antallet har vært så mye større i Danmark. Nå viser Ulateigs bok at forskjellen trolig ikke har vært så stor likevel.

Etter krigen sa Jens Chr. Hauge at Hjemmefronten hadde tatt livet av 55 angivere og andre som representerte en stor fare for den nasjonale motstands-

kampen. Senere ble tallet justert til 65.

De siste årene har flere uttalt at tallet må ha vært høyere. Men noen navneliste har hverken almenheten eller historikere fått tak i. Det blir antatt at Hauge må ha hatt en slik liste som bakgrunn for å si at det var 55. Flere historikere, blant andre professor Ole Kristian Grimnes, har

uttalt at det bør graves mer i dette materialet.

En lege i Skien, Inger Cecilie Stridsklev, har hevdet at tallet trolig ligger mellom 100 og 150 likvidasjoner. Men ingen har gjort dette så systematisk som Ulateig i sin nye bok.

I boken skal lokale hjemmefrontledere bekrefte enkelte hendelser. Noen av dem har

SENTRAL: Milorg-leder Jens Chr. Hauge var forsvarsminister 1945-52. Foto: AP

stått frem i lokalaviser i forbindelse med jubilee. Mye har vært kjent lokalt. Ulateig har satt det hele sammen.

Likvidasjonene skjedde over hele landet. De fleste ble skutt, men det ble også brukt kniv og slagvåpen.

Det lyktes ikke Aftenposten å få noen kommentar fra Jens Chr. Hauge igår.